

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej



**Zestaw scenariuszy 15-godzinnych zajęć wyjazdowych
z zakresu edukacji finansowej dostosowanych do zdiagnozowanych
potrzeb uczniów
Gimnazjum nr 2 im. M. Kopernika w Tarnowie
w ramach projektu
„Gimnazjalna Szkoła Przedsiębiorczości”**

Autorzy: Monika Jasińska, Magdalena Kita, Anna Mazur,
Dominika Woskowicz, Dorota Zagórska
**Nauczycielki Gimnazjum nr 2
im. M. Kopernika w Tarnowie**

Korekta merytoryczna i redakcyjna: Maria Krogulec - Sobowiec
Koordynator Projektu



Zajęcia warsztatowe 1.
z zakresu edukacji finansowej w ramach projektu
„Gimnazjalna Szkoła Przedsiębiorczości”

Temat zajęć: Od barteru po Bitcoin - historia i funkcje pieniądza.

Klasa IA, IB, II C

Czas trwania zajęć: 3 x 45minut

Cele zajęć:

Po zakończonej lekcji uczeń będzie umiał:

- wyjaśnić pojęcia: barter, gospodarka barterowa, nominał, transakcja, producent, konsument, wymiana pieniężna, płaciło,
- wymienić dobra, które spełniały rolę płacideł w gospodarce towarowej (przedpieniężnej),
- wyjaśnić ograniczenia stworzone przez barter dla produkcji i handlu,
- omówić historię pieniądza,
- zdefiniować pojęcie pieniądza i wymienić jego rodzaje,
- wymienić czynniki, które sprawiają, że wymiana pieniężna ułatwia produkcję oraz wymianę dóbr i usług,
- wymienić i opisać funkcje pieniądza,
- wymienić waluty różnych krajów i wyszukać informacje o ich przelicznikach w aplikacji WolframAlfa.

W czasie lekcji będą rozwijane następujące kompetencje kluczowe:

- rozbudzenie zainteresowań uczniów w obszarze elementarnej edukacji ekonomicznej



- i społecznej, definiowanie i stosowanie podstawowych pojęć ekonomicznych,
- umiejętność prezentacji wśród uczniów,
 - kształcenie kompetencji informatycznej: umiejętność wyszukiwania, selekcji, porządkowania i oceniania informacji,
 - umiejętność pracy grupowej.

Metody pracy:

- pogadanka,
- burza mózgów – zapis w formie mapy mentalnej,
- praca z filmem video,
- praca metodą aktywizującą- puzzli eksperckich,
- praca z tekstem.

Do lekcji potrzebne będą:

- film na kanale YouTube,
- filmy animowane NBP „Płatności bezgotówkowe”, „Kurs walutowy”, „Euro”.
- aplikacja WolframAlfa,
- aplikacja Bubbl.us,
- aplikacja Quizizz,
- kserokopie załączników,
- role gry symulacyjnej „Wymień się”,
- Test „Pieniądz” autor A. Mazur,
- 5 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu.

Przebieg zajęć:

1. Nauczyciel prosi uczniów o podanie skojarzeń ze słowem ‘pieniądz’.
Skojarzenia są zapisywane w postaci mapy myśli w aplikacji Bubbl.us



2. Uczniowie oglądają prezentację o historii pieniądza pobraną a z portalu NBP oraz film „Finansowa historia świata 1/6” minuty 4-12. Notują przedmioty, które kiedyś pełniły funkcję pieniądza.

<http://www.nbportal.pl/wiedza/prezentacje/pieniazd-i-polityka-pieniezna/to-nie-fenicjanie-wymyslili-pieniazde>

<https://www.youtube.com/watch?v=5fctN1U2sJo>

3. Nauczyciel prosi uczniów, aby odpowiedzieli na pytanie: „ W jaki sposób następowało pozyskiwanie dóbr i usług w czasach gdy ludziom nie znane były jeszcze pieniądze?”Uczniowie odwołując się do materiału filmowego udzielają odpowiedzi.
4. Nauczyciel wyjaśnia uczniom pojęcie „barter” i gospodarki barterowej. Następnie uczniowie losują role do gry symulacyjnej „Wymień się” Załącznik 1. i starają się dokonać stosownej wymiany. Uczniowie wykonują powyższe ćwiczenie w trzech grupach. Następnie na jego podstawie wypunktowują przyczyny nieefektywności bezpośredniej wymiany. Pomysły uczniów uzupełnia nauczyciel.

Zestaw stwierdzeń określających nieefektywność gospodarki barterowej.

- Każdy musiał mieć nadwyżkę dóbr, którą wcześniej wytworzył.
- Każdy samodzielnie musiał znaleźć osobę, która zechce się z nim wymienić co często wymagało sporo czasu i wysiłku.
- Produkty były „niepodzielne” i każdorazowo trzeba było określić co, ile , za co i jakie towary można otrzymać.
- Były problemy z transportem, przemieszczaniem się osób.
- Konieczny był czasami „łańcuch” transakcji w celu uzyskania niektórych towarów.
- Nietrwałość niektórych dóbr będących przedmiotem wymiany np. żywność.



5. Nauczyciel wspólnie z uczniami ustala sposoby rozwiązywania problemu gospodarki barterowej. Nauczyciel wprowadza pojęcie środka płatniczego. Następnie uczniowie podają korzyści płynące z używania środków płatniczych.
6. Uczniowie pracują w grupach sześciuosobowych nad opracowaniem jednego z pięciu tematów. Pracują z otrzymanym tekstem i/lub filmem czytają, oglądają, a następnie dyskutują nad informacjami w nim zawartymi. Po dyskusji tworzą sześć grup pięciosobowych i dzielą się swoją wiedzą na temat, który przedyskutowali w poprzednich grupach. Załącznik 2.
7. Uczniowie dopasowują rodzaje pieniądza do ich definicji. Załącznik 3.
8. Nauczyciel wspólnie z uczniami określa funkcje pieniądza, które uczniowie zapisują na przygotowanych kartach pracy. Nauczyciel przedstawia uczniom zdarzenie, do którego oni dopisują odpowiednią funkcję pieniądza. Załącznik 4.
9. Uczniowie podają waluty różnych krajów. Wykorzystując aplikację WolframAlfa sprawdzają przeliczniki walut, w tym euro i Bitcoin i uzupełniają tabelę z załącznika. Załącznik 5.
10. Jako podsumowanie zajęć nauczyciel proponuje uczniom rozwiązanie krótkiego quizu na komórkach w programie Quizizz dotyczącego informacji poznanych na zajęciach.

<http://quizizz.com/admin/quiz/5728a8ce321d233065a04e0e>

Uzupełniające źródła informacji dla nauczyciela

<http://www.echodnia.eu/swietokrzyskie/twoje-finanse/art/8120385,od-ziarna-zboza-do-monety-historia-pieniadza,id,t.html>

<http://strefa38.ugu.pl/zadania/III.pdf>

<http://www.podrecznik.edugate.pl/wstep/>

Załącznik 1.



Gra symulacyjna „Wymień się”

Masz mleko- chcesz ją wymienić na skórę niedźwiedzia.

Masz skórę niedźwiedzia- pragniesz go wymienić na buty.

Masz siekiere - chcesz ją wymienić na zboże.

Masz buty- chcesz je wymienić na siekiere.

Masz zboże- zamierzasz wymienić je na miód i garnek do gotowania.

Masz garnek do gotowania – pragniesz go wymienić go na miód.

Masz miód- chcesz wymienić go na drabinę.

Masz drabinę- chcesz ją wymienić na łuk.



Masz chleb – chcesz go wymienić na garnek.

Masz kozę- pragniesz ją wymienić na ozdoby i korale.

Załącznik 2

Historia pieniądza - jigsaw

1. Barter

Historia pieniądza zaczyna się wraz z historią cywilizacji -w neolicie. Gdy tylko człowiek nabywał kolejne umiejętności wytwarzania towarów w ilościach przekraczających jego własne podstawowe potrzeby, zaczynała się możliwość specjalizacji pracy jednostek w ramach wspólnoty. A nawet całych wspólnot. Myśliwy miał w bród mięsa i futer, niespecjalnie miał jednak czas i umiejętności do wytwarzania narzędzi. Te produkował dysponujący coraz większym i bardziej wyspecjalizowanym know-how rzemieślnik, który z kolei nie wytwarzał żywności. Rozwiązaniem była wymiana. Tak odkrywano więc zalety bardziej opłacalnego i mniej ryzykownego niż tradycyjna przemoc sposobu pozyskiwania potrzebnych towarów - czyli wymiany handlowej. Początkowo występowała ona w najprostszych formach. Mięso za strzały do łuku. Ciepłe futro za siekierkę. Zwierzęta hodowlane za żonę. Ta prosta wymiana towar-za--towar (barterowa) miała jednak kilka zasadniczych wad. Po pierwsze, niezwykle trudno było w niej o przyjęcie i utrwalenie względnie stałych relacji wartości towaru względem towaru. Po drugie, liczba możliwych do wymiany towarów rosła wraz z postępem ludzkiej inwencji i rozwojem kontaktów z innymi kulturami. Po trzecie, stosunkowo trudno doprowadzić do sytuacji, w której potrzeby sprzedającego i kupującego się wzajemnie uzupełniają. Myśliwy nie musi w danym momencie potrzebować narzędzi od rzemieślnika, temu



jednak może być akurat potrzebne mięso. Jak to rozwiązać? Wprowadzając system, który pozwoli rozliczyć się rzemieślnikowi i myśliwemu niekoniecznie drogą bezpośredniej wymiany. Dlatego właśnie w wielu różnych miejscach i kręgach kulturowych świata niezależnie od siebie następował dość podobny proces, w wyniku którego pewien typ towaru zyskiwał znaczenie uniwersalne i służył za stały przelicznik do ustalania wartości wszelkich pozostałych wymian. To właśnie on pozwalał myśliwemu sprzedać mięso temu, kto go potrzebował, przyjmując w zamian określoną zapłatę, a następnie udać się z nią do kogoś innego w celu dokonania zupełnie innej transakcji. Towar o takiej uniwersalnej funkcji nazywamy dziś pieniądzem towarowym lub tzw. płacidłem.

2. Płacidła

O ile jednak ludzkość w różnych obszarach świata dochodziła na ogół do tego samego punktu - czyli do uznania pieniądza towarowego właśnie - o tyle różnorodność stosowanych płacidel może przyprawiać o zawrót głowy. Płacidła idealny pieniądz towarowy powinno łączyć kilka cech. Musi być towarem stosunkowo trwałym, łatwym do odmierzenia w różnych ilościach, musi istnieć na niego stały popyt nadający mu wartość, a do tego nie powinien to być towar występujący powszechnie - raczej możliwie rzadki. Tak naprawdę jednak wszystkie te cechy jednocześnie spełniają tylko metale szlachetne - większość pieniędzy towarowych bynajmniej nie odpowiadała temu ideałowi. Bardzo często były to po prostu przedmioty o charakterze użytkowym i praktycznym, z gatunku tych, które potrzebne są każdemu, niezależnie od pozycji i statusu materialnego. Słowianie na przykład rozliczali się w skórkach zwierząt futerkowych lub - później - "płatach" płótna (stąd też część językoznawców wywodzi pochodzenie słowa "płacić" w języku polskim). Bardzo powszechnie w roli pieniądza towarowego występowały zwierzęta hodowlane - rozliczenia w kozach czy wielbłądach spotkamy w niektórych kulturach nawet dziś. Ale ludzka inwencja nie ograniczała się tylko do tych najbardziej podstawowych towarów. Dość szybko pieniędzmi towarowymi stały się też przedmioty zbytku.



Jak choćby muszle spondylus - występujące w Morzu Śródziemnym i stosowane w wymianie na obszarze niemal całej Europy. Używano ich do wyrabiania biżuterii i ozdabiania ceramiki - miały więc szczególną jubilerską wartość - która jednakże rosła w miarę oddalania się od basenu Morza Śródziemnego - bo tam przecież można było je znaleźć po prostu na plaży. Z czasem jednak najbardziej uniwersalnym i wspólnym dla większości kultur pieniądzem towarowym stały się metale - od żelaza po złoto. Pieniądz towarowy - nawet w swych najbardziej zaawansowanych postaciach - pozostaje jednak nadal towarem.

3. Pierwsze pieniądze.

Jak wyglądała droga od pieniądza towarowego do pierwszych "prawdziwych" pieniędzy? Otóż było takich dróg kilka.

Zboże i pismo.

Około 3000 lat temu w Mezopotamii wykształcił się cały system walutowy oparty na zbożu. To w tym pieniądzu pobierano podatki i wypłacano pensje urzędnikom. Zboże oczywiście nie odpowiada idealnej definicji pieniądza towarowego - przede wszystkim nie jest trwałe - jego dostępność nie jest też specjalnie ograniczona.

Taki pieniądz mógł emitować każdy posiadacz skrawka ziemi. Ale miał on pewną szczególną zaletę - za pomocą miarek zboża można było odmierzyć dokładnie każdą sumę ustaloną między kupującym a sprzedającym, a następnie ją wypłacić.

Do prowadzenia coraz bardziej skomplikowanych transakcji i rachunków, inwentaryzowania przychodów i strat konieczne było coś więcej niż zawodna ludzka pamięć - zbożowy system walutowy przyczynił się więc do powstania kolejnego przełomowego wynalazku, czyli pisma klinowego.

To właśnie prowadzenie ksiąg rachunkowych na glinianych tabliczkach było jego pierwotnym zastosowaniem. Pieniądz pojawił się więc przed pismem.



Narzędzia.

W Chinach z kolei w tym samym mniej więcej czasie, czyli ok. 3000 lat temu, podstawowymi przedmiotami stosowanymi w wymianie towarowej - czyli głównym pieniądzem towarowym - stały się narzędzia, a ściślej mówiąc noże i motyki, niezbędne do prac rolniczych charakterystycznych dla osiadłej kultury.

Z czasem zwyczaj przeliczania wszystkiego, co można wymienić, na określone liczby noży i motyk, stał się tak powszechny, że gdy szło o handel, użytkowe ich zastosowanie miało już znaczenie zdecydowanie drugorzędne. Na tyle drugorzędne, że od ok. X w p.n.e. do wymiany zaczęły służyć ich... zminiaturyzowane wersje.

Tymi maleńkimi motykami i nożami nie dało się już ani kopać, ani ciąć - ich jedyną funkcją było ułatwianie handlu. Najprawdopodobniej to właśnie te chińskie noże i motyki można uznać za jedne z pierwszych pieniędzy w historii świata.

Co ważne - od początku miały one charakter umowny. Walutowe chińskie narzędzia wykonywano z brązu - nie miały same w sobie szczególnie oszałamiającej wartości. Liczyła się ich abstrakcyjna wartość w samej wymianie. Tak rodziło się chińskie pojmowanie pieniądza - co do zasady umownego i niemającego towarowego ekwiwalentu. To właśnie pozwoliło chińskim władcom na pierwsze w historii świata eksperymenty z pieniądzem papierowym - o czym za moment.

Obolos

W pewnym sensie podobny, ale mający zupełnie odmienne skutki niż w Chinach, proces miał miejsce w śródziemnomorskim obszarze kulturowym. Na Krecie odnaleziono wprawdzie wykonane z metali miniaturowe "skóry" - które zdają się świadczyć o tym, że i tam pojawiał się pieniądz o charakterze umownym.

Ale bieg rzeczy wyglądał inaczej. Bo w basenie Morza Śródziemnego u schyłku epoki przedpieniężnej w wymianie towarowej szczególne znaczenie uzyskały pręty metalu, przede wszystkim żelaza - idealny półfabrykat pozwalający na wykonanie całej gamy wartościowych przedmiotów, począwszy od broni, przez narzędzia, po ozdobne przedmioty. Trwałe ślady handlu opartego na żelaznych prętach pozostały w języku,



greckie słowo "drachma" oznaczało w bezpośrednim tłumaczeniu tyle co "garść" i odnosiło się do określonej liczby żelaznych prętów (prawdopodobnie sześciu), które dało się zmieścić w garści. Z kolei "obolos" (czyli obol - grecka moneta o niskim nominale, ta sama, którą należało włożyć do ust zmarłego, by miał czym zapłacić Charonowi za przeprawę przez Styks) to nic innego niż określenie pojedynczego żelaznego pręta. Stąd był już tylko krok do znalezienia jeszcze bardziej praktycznej postaci formowania metalu tak, by nadawał się do zastosowania w handlu.

Żelazo, którego wartość wraz z rozwojem metod produkcji stopniowo spadała, zostało tu zastąpione przez jeszcze droższe i jeszcze bardziej pożądane kruszce.

A postać pręta - przez znacznie wygodniejszą formę niewielkiego krążka.

4. Pierwsze monety i banknoty

Nie wiemy ze stuprocentową pewnością, kto dokładnie dokonał tego przełomowego wynalazku. Wiemy za to, że najstarsze zachowane kruszcowe monety pochodzą z Lydii (kraina w Azji Mniejszej na terenie dzisiejszej Turcji). Bił je ze stopu srebra i złota od ok. 610 r. p.n.e. lidyjski król Aliates II. Lidyjskie szekle (notabene - tu wracamy do Mezopotamii - słowo "szekel" oznacza ziarno zboża) nie miały jeszcze szczególnie regularnego kształtu.

Były to raczej ostemplowane wizerunkiem lwa obrobione bryłki złota niż monety w dzisiejszym znaczeniu tego słowa. Prawdopodobnie u Lidyjczyków podpatrzyli ten wynalazek Fenicjanie, którzy potem przez całe stulecia uchodzili raczej niesłusznie za autorów koncepcji tej formy pieniądza. Tymczasem lidyjskie szekle zaczęły się szybko przyjmować w całym świecie śródziemnomorskim.

Monety kruszcowe miały i mają bardzo wiele wspólnego z pieniądzem towarowym - według niektórych badaczy i ekonomistów są tak naprawdę jego odmianą. Kruszcowa moneta ma wartość identyczną jak bryłka srebra czy garść okruchów złota o tej samej masie - bo przecież po prostu jest kawałkiem kruszcu. Dlatego aż do początku XX w. to właśnie moneta kruszcowa była podstawą wszystkich kolejnych systemów walutowych w cywilizacji zachodniej. Ale mimo wszystko wcale nie zawsze



i nie wszędzie. W II w. przed naszą erą chiński cesarz Wu uznał, że metale przydadzą się bardziej na narzędzia i broń niż do bicia pieniędzy. I wyemitował Banknot Białego Jelenia - ze skóry białego jelenia właśnie, zdobionej pięknymi haftami i wymyślnymi stemplami.

W chińskiej kulturze wola władcy liczyła się bardziej niż ekwiwalenty i wartości. Z drugiej strony, to Chińczycy pierwsi potrafili spojrzeć na pieniądź jako na pojęcie o charakterze umownym. Półtora tysiąca lat później zdumiony Marco Polo pisał o Chinach: "te pieniądze papierowe robione są z taką uwagą i namaszczeniem, jakby to było złoto lub srebro czyste".

Nawet tak wykształcony jak on ówczesny Europejczyk nie potrafił do końca pojąć, jakim cudem Chińczycy mogą traktować serio pieniądze, które nie są kruszcową monetą. Oczywiście nie mógł przewidzieć, że zaledwie sto lat po jego podróży ostatnie chińskie pieniądze papierowe wyjdą z obiegu na setki lat. Nie mógł też przewidzieć, że w tym samym czasie eksperymenty z papierami wartościowymi zaczną się za to w Europie - i już nigdy się nie skończą.

5. Pieniądz elektroniczny

Najnowszą formą jest pieniądz elektroniczny, zakodowany na karcie magnetycznej w postaci elektronicznych impulsów. Pieniądz taki może być zamieniany na fizycznie istniejące jednostki – w specjalnych automatach, zwanych bankomatami. Z drugiej strony można nim realizować transakcje bezgotówkowe, na przykład płacąc kartą za zakupione towary w sklepie.

Historia kart płatniczych:

Pierwsze karty płatnicze zostały wprowadzone w US w 1950r. przez firmę US Diners Club służyły do regulowania rachunków w sieci restauracji (tzw. Diners). Początkowo akceptowane były w 27 restauracjach, a liczba ich posiadaczy wynosiła 200.

W Polsce karty płatnicze pojawiły się pod koniec lat 60-tych. Były to jednak kart wydawane przez zagraniczne banki, a korzystanie z nich w Polsce było bardzo ograniczone, ponieważ nie wiele było miejsc, gdzie można było nimi regulować



należności. Rozwój kart płatniczych nastąpił dopiero w latach 90-tych ubiegłego wieku. Reformy sektora bankowego przeprowadzone po 1989 roku wpłynęły na działalność banków, które zaczęły oferować swoim klientom coraz to nowe produkty i usługi, w tym również karty płatnicze.

Rodzaje kart płatniczych:

1. Karty bankomatowe (debetowe)

- powiązane są z rachunkiem bankowym. Wbrew nieco mylącej nazwy (debetowe), nie dają możliwości przekroczenia salda konta
- możemy zapłacić tylko tyle, ile mamy na rachunku. W ofercie niektórych banków pojawiła się jednak możliwość korzystania z debetu, ale wówczas rozwiązanie to przypomina mechanizm kredytu,
- od kwoty zadłużenia bank pobiera odsetki.

2. Karty kredytowe

- wymagające podpisania umowy o kartę kredytową, na podstawie, której bank przyznaje nam limit kredytu na karcie. Z przyznanego limitu można korzystać, spłacając dokonane wydatki według uznania, jednak za zadłużenie utrzymujące się dłużej, wydawca karty będzie pobierał odsetki jak w przypadku kredytu.

Bitcoin, bitmoneta – kryptowaluta wprowadzona w 2009 roku przez osobę (bądź grupę osób) o pseudonimie Satoshi Nakamoto. Nazwa odnosi się także do używającego jej otwartoźródłowego oprogramowania oraz sieci *peer-to-peer*, którą formuje. Bitmonety mogą zostać zapisane na komputerze osobistym w formie pliku portfela lub przetrzymywane w prowadzonym przez osoby trzecie zewnętrznym serwisie zajmującym się przechowywaniem takich portfeli.

W każdym z tych przypadków bitcoiny mogą zostać przesłane do innej osoby przez Internet do dowolnego posiadacza adresu bitcoin. Każdy bitcoin dzieli się na 100 000 000 mniejszych jednostek, zwanych czasem satoshi.



Załącznik 3.

barter	wymiana towaru na towar (obecnie: obrót bezgotówkowy);
pieniądz towarowy	wybrane towary pełniące funkcję środka płatniczego (np. bydło w regionie śródziemnomorskim, konie na stepach Euroazji, zboże na Bliskim Wschodzie, herbata w Azji Południowo-Wschodniej, ziarna kakaowca w Ameryce Środkowej);
płacidła	przedmioty, które jedynie symbolizowały wartość i pozwalały ludziom oszczędzać lub kupić dowolny towar (np. muszle w Chinach, Indiach, Japonii, Afryce, Azji i Oceanii, kamienne toporki w Nowej Gwinei i Europie Środkowej, krążki marmuru na Nowych Hybrydach, agaty na Borneo czy nefryty w Chinach);
pieniądz metalowy	kawałki metali nieszlachetnych: żelaza, brązu czy miedzi, a później szlachetnych: srebra i złota, które były odważane (pieniądz ważony) i formowane w sztabki (pieniądz odliczany);
pieniądz bity, kruszcowy – moneta	okrągły przedmiot, na którym umieszczano specjalne znaki, potwierdzające wartość jego stopu;
pieniądz papierowy – banknot	przedmiot wywodzący się z kwitu potwierdzającego wartość monet zdeponowanych u bankiera;
pieniądz wymienialny	pieniądz, który można było wymienić na kruszec (obecnie: pieniądz wymienialny na inne waluty, oficjalnie uznany);



pieniądz bezgotówkowy i elektroniczny	czeki i przelewy bankowe oraz karty magnetyczne (karty kredytowe i obciążeniowe są połączone z kontem, z którego jest pokrywane zadłużenie z karty; karty debetowe to karty, z których wypłaty są ograniczone do stanu rachunku).
------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Załącznik 4.

Do opisanego zdarzenia dopisz odpowiednią funkcję pieniądza.

OPIS ZDARZENIA	FUNKCJA PIENIĄDZA
Jacek zobaczył laptop za 1500 złotych.	
Jutro będzie 28 kwietnia i tato dostanie wypłatę.	
Szymon wpłacił na lokatę oszczędnościową wszystkie pieniądze, które dostał na urodziny.	



Załącznik 5

Korzystając z programu WolframAlfa odpowiedz na pytania:

1. Ile euro otrzymam za 200PLN?
2. Ile potrzeba dolarów amerykańskich, aby otrzymać 754 PLN?
3. Kiedy notowano najwyższy przelicznik euro na złote polskie w ostatnim roku?
4. Jaki był średni kurs złotego do euro w ostatnim roku?
5. Która moneta ma większą średnicę 1 zł czy 1 euro?
6. Który banknot jest dłuższy 100 zł czy 100 dolarów kanadyjskich?



Zajęcia warsztatowe 2.
z zakresu edukacji finansowej w ramach projektu
„Gimnazjalna Szkoła Przedsiębiorczości”

Motto: „Jeśli masz jakieś marzenie, podążaj za nim. Bądź świadomy, że ryzyko jest czasem trudne do przewidzenia, ale pamiętaj – jeśli chcesz wygodnego życia, to nigdy nie będziesz wiedział jak smakuje zwycięstwo.”

Richard Branson

TEMAT: Kredyty – kłopoty z długami, czy sposób na duże pieniądze?

Czas trwania zajęć – 3x 45 minut, zajęcia prowadzone w pracowni informatycznej

Cele lekcji:

Po zakończonej lekcji uczeń będzie

umiał:

- wyjaśnić pojęcie - produkty banku,
- zdefiniować pojęcie kredytu,
- wymienić kilka rodzajów kredytów bankowych, dostępnych dla klienta,
- dostrzec różnice między kredytem konsumpcyjnym a kredytem hipotecznym,
- zdefiniować pojęcie kredytu konsolidacyjnego i dostrzec różnicę pomiędzy kredytem refinansowym,
- przeanalizować oferty kredytowe i wybrać najkorzystniejszą z nich,
- uzupełnić wniosek kredytowy,
- dostrzec różnice między kredytem a pożyczką,
- podjąć decyzję o wyborze odpowiedniego kredytu.

znał:

- rodzaje banków funkcjonujących na polskim rynku,



- procedury postępowania przy ubieganiu się o kredyt,
- czynniki wpływające na decyzję o zaciągnięciu kredytu.

W czasie lekcji będą rozwijane następujące kompetencje kluczowe:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo – techniczne,
- kompetencje informatyczne,
- umiejętność uczenia się,
- kompetencje społeczne i obywatelskie,
- inicjatywność i przedsiębiorczość.

Metody i techniki pracy:

- wykład problemowy,
- dyskusja,
- kula śniegowa,
- metoda ćwiczeń, płaszcz ekspercki,
- film edukacyjny,
- techniki aktywizujące,
- gra dydaktyczna,
- quiz.

Do lekcji potrzebne będą:

- żetony różnych monet,
- karty pracy,
- pojęcia do gry dydaktycznej,
- arkusz wniosku kredytowego dla każdej grupy,
- komputery z dostępem do Internetu (dla każdej grupy),



- film YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=3JBYBQNtb0Y>

Przebieg lekcji:

I. ROZMOWA WSTĘPNA

- Dokończ zdanie; Gdybym miał dużo pieniędzy, przeznaczyłbym je na
(wypowiedzi kilku uczniów)
- Co zrobić, kiedy nie mamy pieniędzy, a chcielibyśmy zrealizować swoje marzenia? (wypowiedzi uczniów)
- W jaki sposób zdobyć potrzebne pieniądze? Z jakich skorzystać instytucji? - propozycje uczniów.

II. WYKŁAD nauczyciela na temat - (rodzaje banków, świadczonych usług – oferowanych produktów bankowych), rodzajów kredytów, sposobów ich uzyskania i zabezpieczeniach kredytu.

III. DYSKUSJA

Czy zdarzyły się sytuacje, kiedy musieliście pożyczyć pieniądze? (wypowiedzi uczniów)

O czym należy pamiętać korzystając z kredytu w banku?

IV. Tworzenie przez uczniów **PORADNIKA KREDYTOWEGO** - metoda kuli śnieżowej.

Grupy wykonują zadanie, następnie odczytują swoje propozycje, wybierają najtrafniejsze z każdej grupy i powstaje jeden najlepszy PORADNIK.

Przykładowy poradnik: <http://uokik.gov.pl/download.php?plik=12303>

V. Praca w grupach – podział na grupy - uczniowie losują żetony, na których widnieje logo różnych monet (banknotów), np. dolar, złoty, euro, frank szwajcarski, rubel – wybór lidera



- Praca w grupach eksperckich, lider losuje przygotowane zadanie i otrzymuje przygotowane materiały:

Grupa I – Co to jest kredyt, jakie rodzaje kredytów oferują banki?

Materiały: <http://kredytybankowosc.blox.pl/2009/11/Co-to-jest-Kredyt-Bankowy-Jakie-sa-rodzaje.html>

- <http://serwisy.gazetaprawna.pl/finanse-osobiste/artykuly/649869,kredyt-studencki-dlug-ktory-oplaca-sie-zaciagnac.html>

Grupa II – Co należy wziąć pod uwagę przy ubieganiu się o kredyt?

Materiały:

- <http://serwisy.gazetaprawna.pl/finanse-osobiste/artykuly/691022,bierzesz-kredyt-gotowkowy-sprawdz-na-co-zwrocic-uwage.html>
- <http://www.bezbiku.info/na-co-zwrocic-uwage-podczas-ubiegania-sie-o-kredyt-hipoteczny/>
- http://www.nbp.pl/edukacja/dodatki_educacyjne/Polska_The_Times/Polska_The_Times_6.pdf

Grupa III – Co to jest kredyt konsolidacyjny, kiedy z niego korzystać?

Materiały: <http://www.money.pl/eurobank/zdaniem-eksperta/kredyty-i-pozyczki/artykul/kredyt-konsolidacyjny-8211;-kiedy-warto-z,78,0,1698638.html>

Grupa IV - Kredyt hipoteczny i warunki jego uzyskania ?

Materiały:

- <http://nieruchomosci.praktyczneprawo.pl/kredyt-hipoteczny-krok-po-kroku/>
 - http://www.nbp.pl/edukacja/dodatki_educacyjne/Rzeczpospolita/pulapka7.pdf
- http://www.nbp.pl/edukacja/dodatki_educacyjne/Rzeczpospolita/pulapka8.pdf

Grupa V – Jaka jest różnica między kredytem a pożyczką?



Materiały:

- <https://spolecznosc.ingbank.pl/-/Blog/Czym-r%C3%B3%C5%BCni-si%C4%99-kredyt-od-po%C5%BCyzki/ba-p/248>
- <http://finanse.wp.pl/kat,1033715,title,,Czym-rozni-sie-kredyt-od-pozyczki,wid,16323151,wiadomosc.html?ticaid=116f29>

VI. Zaprezentowanie przez lidera grupy pracy zespołu (z wykorzystaniem rzutnika) Następnie liderzy grup losują pojęcia związane z bankowością i przystępują do gry dydaktycznej.

VII. Gra dydaktyczna:

- Dobieranka finansowa – każda grupa losuje 2 hasła, do których musi dobrać właściwe definicje – załącznik nr 1.
- **odsetki, wysokość oprocentowania, stopa procentowa, oprocentowanie stałe, oprocentowanie zmienne, zabezpieczenie kredytu, koszty kredytu, prowizja bankowa, żyrant, kredyt refinansowy**

VIII. Film: „Ile kosztuje cię kredyt?”

<https://www.youtube.com/watch?v=3JBYBQNtb0Y>

IX. W nawiązaniu do obejrzanego filmu grupy otrzymują zadanie , którego celem jest obliczenie wysokości odsetek od pożyczki.

- Rozwiąż zadanie i oblicz:

Pewien przedsiębiorca pożyczył w banku 90 000 zł na rozbudowę zakładu produkcyjnego. Stopa procentowa wynosiła 2,75%. Pożyczka została zwrócona po 3 latach. Ile zapłacił odsetek?

Uczniowie dokonują obliczeń i podają wysokość odsetek.

X. Quiz



- " Czy na pewno wiesz wszystko o kredytach"? załącznik nr 2.

XI. Wypełnij wniosek kredytowy - ćwiczenie (arkusz dla każdej grupy)

[https://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjV5deJ18jMAhWGEiwKHdqkBtkQFggkMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.ingbank.pl%2F_files%2Fitem%2F1000539&usq=AFQjCNEbxmt14Yzs5X2vaaGvW1pBkHtThQ] – każda grupa otrzymuje blankiet wniosku i próbuje go wypełnić.

XII. Sprawdzenie poprawności wykonanego ćwiczenia , ewentualna korekta.

Na zakończenie lekcji uczniowie dokonują ewaluacji z wykorzystaniem techniki aktywizującej " Kosz i walizka".

Przeprowadzone zajęcia wzbogaciły wiedzę uczniów na temat banków, świadczonych usług przez te instytucje. Uświadomili sobie, kiedy i z jakiej oferty kredytowej można korzystać, poznali podstawowe pojęcia, którymi posługują się banki, udzielając kredytów i pożyczek. Podjęte działania pozwoliły kształtować u uczniów postawę małych przedsiębiorców.

Załącznik nr 1.

DEFINICJE DO GRY "Dobieranka finansowa"

Uczniowie muszą odnaleźć definicję do wylosowanego pojęcia:

- kredyt udzielany na spłatę jednego zobowiązania, a nie kilku jak w przypadku kredytu konsolidacyjnego; jest to na ogół zmiana kredytu zaciągniętego w jednym banku na korzystniejszy kredyt dla kredytobiorcy w innym banku.
- określona kwota stanowiąca ustalony procent od jakiejś sumy pieniędzy
- stopa, według której naliczane są odsetki od kredytu lub depozytu;
- wynagrodzenie przysługujące właścicielowi kapitału za jego użyczenie danemu podmiotowi na określony czas.



- wynagrodzenie za udostępnienie środków finansowych, które obowiązuje niezmiennie przez cały okres trwania umowy
- wynagrodzenie za udostępnienie środków finansowych, którego wysokość może się zmieniać w czasie trwania umowy w wyniku powstania okoliczności przewidzianych w umowie
- formy ograniczania ryzyka związanego z ewentualnością niespłacenia kredytu przez klienta
- wszystkie koszty wraz z odsetkami, prowizjami, ubezpieczeniem kredytu i innymi opłatami, które kredytobiorca musi ponieść przy zawieraniu umowy kredytowej.
- opłata pobierana przez bank za czynności dokonywane na rzecz klienta
- inaczej nazywany poręczycielem, to najprościej mówiąc osoba, która potwierdza możliwość spłacenia kredytu zaciągniętego przez inną osobę. W sytuacji, gdy nie będzie ona w stanie regularnie spłacać rat kredytu, żyrant zobowiązuje się robić to za nią. Zatem to swoiste przeniesienie ciężaru kredytu na osoby trzecie. Dlatego zanim zostaniemy poręczycielem, dobrze się zastanówmy czy będziemy w stanie spłacać za kogoś finansowe zobowiązanie. Zakres odpowiedzialności oraz wszystkie sprawy związane poręczeniem reguluje umowa poręczenia oraz kodeks cywilny.

Załącznik 2

Oceń prawdziwość podanych informacji, zaznacz P jeśli informacja jest prawdziwa lub F, jeśli jest fałszywa

Informacja o kredycie	Prawda	Falsz
Prawdziwy kredyt możemy dostać jedynie w banku		
Każdy kredyt podlega pod <u>przepisy Prawa</u>		



<u>bankowego</u> oraz Ustawy o kredycie konsumentkim.		
Zaciągając kredyt dostajemy pieniądze na wybrany cel i stają się one naszą własnością.		
Zanim kredyt otrzymamy zostaniemy dokładnie sprawdzeni w bazach dłużników i poproszeni o wykazanie źródeł naszego wynagrodzenia.		
Jeśli posiadamy jakieś długi, brak nam stałego zatrudnienia, bank bardzo chętnie nam pomoże, udzielając kredytu.		
Aby umowa kredytowa miała moc prawną należy sporządzić ją na piśmie. Musi zawierać dokładne informacje o kwocie kredytu, jego całkowitych kosztach, oprocentowaniu oraz o wysokości prowizji.		
Bank może kontrolować w jaki sposób korzystamy z kredytu i czy wydajemy go zgodnie z pierwotnym celem.		

Dodatkowe materiały, z których można skorzystać.

- <http://www.nbpportal.pl/>
- http://www.se.pl/twoje-pieniadze/poradnik-se/pieniadze-pozycze-od-zaraz_221958.html
- <http://www.kredytomania.eu/>



Zajęcia warsztatowe 3.
z zakresu edukacji finansowej w ramach projektu
„Gimnazjalna Szkoła Przedsiębiorczości”

Temat: Rachunek i lokata bankowa

Czas trwania zajęć w minutach: 4x 45 minut

Cele lekcji

Uczeń :

- zna terminy: lokata bankowa, rachunek osobisty,
- wyszukuje w swoim miejscu zamieszkania oddziały bankowe
- zbiera informacje, porównuje i ocenia oferty banków w zakresie prowadzenia rachunków osobistych i lokat bankowych
- wymienia czynniki wpływające na wybór banku,
- dostrzega różnicę między kontem osobistym, oszczędnościowym i lokatą bankową,
- świadomie funkcjonuje na rynku usług bankowych,
- podejmuje decyzję związaną z wyborem najkorzystniejszej dla niego oferty bankowej.

Metody pracy

- praca w grupie zadaniowej,
- ćwiczenia techniczne i terenowe,
- pogadanka,
- dyskusja,
- wykład.



Do lekcji potrzebne będą:

- karty pracy,
- foldery reklamowe i informacje zebrane z banków,
- komputer z dostępem do Internetu.

Przebieg lekcji

Część pierwsza:

Nauczyciel przeprowadza krótką rozmowę z uczniami, dotyczącą ich doświadczeń, związanych z produktami bankowymi dla oszczędzających.

Zajęcia wzbogacają filmy o charakterze edukacyjnym, zamieszczone na portalu YouTube.

- film na portalu YouTube – MECHANIZMY RYNKOWE: odc. 7 Jaki wybrać bank? (część 1 z 3) <http://www.youtube.com/watch?v=8tTsYCMbP6Y>
- film na portalu YouTube – MECHANIZMY RYNKOWE: odc. 7 Jaki wybrać bank? (część 3 z 3) – <http://www.youtube.com/watch?v=jPyKqrpDcVw>
- film na portalu YouTubeEffect – procent składany <http://www.youtube.com/watch?v=AoaynK82XIU>
- artykuł Lokaty – bezpieczny sposób oszczędzania – Przegląd z dn. 8 maja 2011, do pobrania: http://nbp.pl/edukacja/dodatki_educacyjne/przeklad/9.pdf

Po oglądnięciu filmów zostaje przeprowadzona pogadanka na temat tego, jakie sprawy można załatwić w bankach, jakie usługi oszczędnościowe oferują banki. Nauczyciel dzieli klasę na zespoły 3-osobowe i przydziela każdemu zespołowi tabelę do uzupełnienia wg wzoru nr 1. Wspólnie wszyscy omawiają wyniki swojej pracy.

Część druga:

Następnie nauczyciel przydziela każdemu zespołowi tabelę do uzupełnienia wg wzoru nr 2. Uczniowie wypełniają tabelę korzystając ze zgromadzonych informacji podczas lekcji oraz korzystają z informacji zawartych w Internecie. Po wypełnieniu dzielą się swoimi opiniami z innymi.



W dalszej części zajęć uczniowie poznają kryteria wyboru banku podczas pracy nad ćwiczeniem nr 3. Nauczyciel prosi uczniów, aby dokonali samodzielnego wyboru kryteriów wg własnego uznania, zgodnie z ćwiczeniem *Czynniki wpływające na wybór banku*.

W ramach podsumowania uczniowie omawiają pracę grup.

Część trzecia:

Grupy otrzymują kartę pracy nr 4 i w oparciu o zdobyte informacje na wcześniejszych zajęciach rozwiązują zadania związane z oprocentowaniem lokat.

W wyniku realizacji tematu uczniowie zapoznają się z usługami bankowymi świadczonymi przez banki komercyjne, potrafią wybrać najkorzystniejszą dla siebie ofertę i świadomie funkcjonują w bankowej rzeczywistości.

Uzupełniające źródła informacji dla nauczyciela:

<https://www.youtube.com/watch?v=D2C3UQNogRE>

<https://www.youtube.com/watch?v=JT9oKdeztM8>

<https://www.youtube.com/watch?v=BZB1iB8F2wk>

http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/wszystko_o/lokatach.htm

<http://bezpieczny-zysk.com/prawdy-i-mity-lokatach->

[bankowych/http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/slownik/slownik_115.htm](http://zrozumfinanse.pl/poland/portal/slownik/slownik_115.htm)

Karta nr 1

Posiadam konto oszczędnościowe		Nie posiadam konta oszczędnościowe	
wady	zalety	wady	zalety



Karta nr 2

Wady i zalety wybranych form oszczędzania i inwestowania

Pracując w małych zespołach wypiszcie na kartach papieru w dwóch kolumnach zalety i wady przydzielonej Wam formie oszczędzania lub inwestowania. Następnie reprezentant zespołu przedstawi i omówi wyniki pracy na forum całej grupy.

Zespoły:

Nr 1- skarbonka - oszczędzanie w domu

Nr 2 – konto oszczędnościowe

Nr 3 – lokata terminowa



Karta nr 3

Czynniki wpływające na wybór banku.

Poniżej przedstawione są różne czynniki, którymi można kierować się przy wyborze banku. Waszym zadaniem jest przedyskutowanie i uzgodnienie, które są dla Was najważniejsze.

Na koniec uszeregujcie czynniki zgodnie z kryteriami.

Czynnik najważniejszy	Czynniki ważne	Czynniki mniej ważne	Czynnik najmniej ważny

- Oprocentowanie
- Liczba bankomatów
- Wiarygodność banku
- Koszt przelewów
- Sposób naliczania odsetek
- Możliwość korzystania z usług przez internet
- Korzystanie z usług przez smartfona
- - Bliskość oddziału banku



- Jakość usług
- Koszt opłat bankowych

Karta nr 4

Zadanie 1.

Złożyliśmy w banku kwotę 200 zł przy oprocentowaniu 3% w skali roku. Odsetki są naliczane co:

- a) pół roku.
- b) kwartał,
- c) miesiąc.

Jaką kwotę będziemy mieli na koncie po roku? Ile dostaniemy odsetek?

Zadanie 2.

Chcemy ulokować 1000 zł na dwa lata. Bank A oferuje 3% w skali roku z kapitalizacją półroczną. Bank B oferuje 2,5% w skali roku z kapitalizacją roczną. W którym banku lokata jest korzystniejsza?

Zadanie 3.

Rodzice Kasi złożyli do banku kwotę 3000 zł na pięć lat. W pierwszych trzech latach oprocentowanie wynosiło 4%, w ostatnich dwóch latach 2%. Oblicz, jaką kwotę podejmą z banku po pięciu latach?

Zadanie 4.

Rozwiąż zadanie z luką:

Tomek dostał od rodziców 200 zł. Był to jego Wpłacił do banku całą kwotę na, której w skali roku wynosi 6%. Po roku wypłacił 212 zł. Jego wyniósł 12 zł. Ile wynosił jego końcowy.

Słowniczek:

zysk, kapitał, kapitał początkowy, oprocentowanie, lokata terminowa.



Zajęcia wyjazdowe
z zakresu edukacji finansowej w ramach projektu
„Gimnazjalna Szkoła Przedsiębiorczości”

Temat: Misja i rola Narodowego Banku Polskiego

Klasa IA, IB, II C Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Tarnowie

Czas trwania zajęć w minutach: 90 minut

Cele zajęć:

- poznanie funkcji banku centralnego (NBP) oraz jego działań,
- poznanie sposobów produkcji monet i banknotów,
- poznanie historii pieniądza w Polsce i na świecie,
- zrozumienie podstawowych pojęć z zakresu prawa bankowego.

Po zakończonych zajęciach uczeń :

- poszerzył wiedzę na temat zasad funkcjonowania banku centralnego,
- wie, z czym kojarzy się NBP i jaka jest jego rola,
- poprawnie posługuje się terminologią związaną z pieniądzem (awers, rewers, banknot, moneta obiegowa i kolekcjonerska, skarbiec, numizmatyka),
- potrafi wymienić podstawowe funkcje pieniądza,
- potrafi wskazać różnice między monetą obiegową i kolekcjonerską.

Metody pracy:

- prezentacja Power Point,
- film,
- mini wykład,
- pogadanka.



Do zajęć potrzebne będą:

komputer z dostępem do Internetu, nominały różnych polskich banknotów.

Przebieg zajęć:

1. Przedstawienie programu spotkania.
2. Wykład – określenie nadrzędnej roli NBP.
3. Prezentacja Power Point – funkcje i działania NBP.
4. Film:
 - przedstawienie prezesa NBP i jego gabinetu,
 - zarządzanie rezerwami państwowymi,
 - skarbiec NBP (zadania skarbnika i konwojenta),
 - pokazy liczenia i badanie autentyczności banknotów,
 - -muzeum numizmatyczne.
5. Pokaz zdjęć ze skarbcza NBP.
6. Badanie autentyczności banknotów – ćwiczenia praktyczne.
7. Pytania uczniów i odpowiedzi.
8. Zwiedzanie mini-muzeum bankowego NBP w Rzeszowie przy ul. 3 Maja 12;

Przykładowe pytania uczniów:

- a) Jaka jest rola Narodowego Banku Polskiego?
- b) Kto wybiera prezesa NBP i na ile lat?
- c) Jakie predyspozycje powinien posiadać skarbnik i konwojent?
- d) Jak sprawdzić autentyczność banknotu?
- e) Jak postąpić, gdy okaże się, że posiadamy fałszywy banknot?



Zajęcia wyjazdowe
z zakresu edukacji finansowej w ramach projektu
„Gimnazjalna Szkoła Przedsiębiorczości”

Temat: PKO BP – pierwsze kroki w świecie finansów.

Klasa: IA, IB, IIC.

Czas trwania zajęć: 2 x 45 minut.

Cele zajęć:

Celem zajęć jest uświadomienie uczniom jak ważną rolę pełnią banki we współczesnym świecie oraz zapoznanie uczniów z zasadami ich funkcjonowania.

Po zakończonej lekcji uczeń:

- wie, czym zajmuje się bank,
- zna zasady funkcjonowania banków,
- potrafi wymienić i omówić podstawowe produkty bankowe (kredyt, konto rozliczeniowe, konto oszczędnościowe, fundusz inwestycyjny, karta płatnicza, karta kredytowa),
- potrafi wymienić i omówić podstawowe operacje bankowe (przyjmowanie wkładów pieniężnych, prowadzenie rachunków bankowych, udzielanie kredytów, emitowanie papierów wartościowych, dokonywanie rozliczeń gotówkowych i bezgotówkowych, operacje kupna i sprzedaży papierów wartościowych, wydawanie kart płatniczych i kredytowych, realizacja zleceń płatniczych),
- zna korzyści wynikające z usług bankowych,
- zna zasady bezpiecznej bankowości,
- wie, jak korzystać z bankowości mobilnej,



- umie posługiwać się bankowością elektroniczną.

W czasie lekcji będą rozwijane następujące kompetencje kluczowe:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- kompetencje matematyczne,
- kompetencje informatyczne,
- umiejętność uczenia się,
- kompetencje społeczne,
- inicjatywność i przedsiębiorczość.

Metody pracy:

- mini wykład,
- pogadanka,
- dyskusja,
- ćwiczenia praktyczne.

Do lekcji potrzebne będą:

- ulotki banku PKO BP,
- komputery z dostępem do Internetu,
- projektor multimedialny.

Przebieg lekcji:

Część pierwsza:

1. Przedstawienie programu spotkania w banku.
2. Wykład:
 - prezentacja banku i jego funkcjonowania,
 - omówienie poszczególnych obszarów działalności banku (rachunki bankowe, lokaty, przelewy, kredyty, karty płatnicze, karty kredytowe,



sieć bankomatów, rachunki papierów wartościowych),

- zapoznanie uczniów z ofertą banku dla młodzieży w ich wieku.
3. Dyskusja na temat korzystania z wymienionych usług banku oraz ich popularności w gospodarstwach domowych uczniów.
 4. Zapoznanie z nowoczesnymi możliwościami korzystania z usług bankowych (bankowość elektroniczna iPKO, aplikacja mobilna IKO).
 5. Uwrażliwienie uczniów na zachowanie wszelkich środków ostrożności podczas korzystania z bankowości elektronicznej i mobilnej.
 6. Pytania uczniów.
 7. Orowadzenie uczniów po placówce I Oddziału PKO BP w Tarnowie.

Część druga:

1. Przedstawienie programu spotkania w pracowni komputerowej.
2. Zapoznanie z budową strony internetowej banku PKO BP.
3. Analiza, na przykładzie wirtualnego klienta banku, wersji demonstracyjnej serwisu bankowości internetowej iPKO.
4. Zapoznanie z procedurami aktywacji aplikacji mobilnej IKO i korzystania z polskiego standardu płatności mobilnych BLIK.
5. Dyskusja na temat korzyści wynikających z rozwoju komputeryzacji i Internetu w obszarze bankowości.
6. Uzmysłowanie uczniom, jak ważne jest zachowywanie zasad bezpiecznej bankowości.
7. Pytania uczniów.

Uzupełniające źródła informacji dla nauczyciela:

<http://www.pkobp.pl/>

<https://www.nbportal.pl/>



Zajęcia wyjazdowe
z zakresu edukacji finansowej w ramach projektu
„Gimnazjalna Szkoła Przedsiębiorczości”

Temat: Przedsiębiorczość.

Klasa: IA, IB, IIC.

Czas trwania zajęć: 1x 60 minut.

Miejsce zajęć: Centrum Szkoleniowo-Konferencyjne w Tarnowie ul. Azotowa 31.

Wykładowca: Pan mgr inż. Piotr Baran -Dyrektor Jednostki Biznesowej Katalizatory - Grupa Azoty w Tarnowie.

Cele zajęć:

Uczeń potrafi określić istotę przedsiębiorczości, cechy człowieka przedsiębiorczego.

Po zakończonej lekcji uczeń:

- zna definicję przedsiębiorczości,
- potrafi określić warunki, w których przedsiębiorczość się ujawnia,
- potrafi określić w najbliższym otoczeniu dziedziny, w których można rozwijać przedsiębiorczość,
- wie, jak stosunki własnościowe wpływają na przedsiębiorczość,
- umie scharakteryzować pojęcia innowacyjności i ekspansywności,
- posiada wiedzę dotyczącą funkcjonowania lokalnego rynku,
- zdobywa umiejętności wyznaczania celów i planowania kariery zawodowej,
- zna strukturę branżową i sektorową lokalnego rynku pracy.



Metody pracy:

- mini wykład,
- pogadanka,
- dyskusja,

Do lekcji potrzebne będą:

- komputer z dostępem do Internetu,
- projektor multimedialny.

Przebieg lekcji:

8. Prowadzący prezentuje foliogram z definicjami: przedsiębiorczości, innowacyjności oraz ekspansywności, a następnie prosi uczniów o interpretację przedstawionych definicji.
9. W kolejnym etapie prowadzący uświadamia uczniom, iż przedsiębiorczość ujawnia się w określonych warunkach i ma silny związek z formą własności. W tym celu wykorzystuje przykład Zakładów Azotowych S.A.
10. Zapoznaje uczniów z historią powstania firmy, jej rozwojem aż do dnia dzisiejszego (projekcja 3 filmów o Grupie Azoty S.A.).
11. Przedstawia zakres działalności, strukturę produkcji, misję, cele oraz działalność inwestycyjną zakładu (projekcja następujących slajdów: akcjonariusze, zatrudnienie, przychody, najważniejsze produkty, rynki zbytu, inwestycje, rozwój oraz strategia dalszego rozwoju firmy).
12. Na podstawie zawartych informacji w prezentacji uczniowie podejmują próbę uogólnienia, tzn. wymieniają warunki, które sprzyjają rozwojowi przedsiębiorczości oraz określają jak stosunki własnościowe wpływają na przedsiębiorczość.
13. Zajęcia kończą się pytaniami do prowadzącego.



Przykładowe pytania:

1. Czy mógłby Pan opisać swoją drogę kariery zawodowej?
2. Jakich cech charakteru wymaga, według Pana, praca na własny rachunek?
3. Czym różni się praca etatowa, np. w instytucji państwowej, od prowadzenia własnej firmy?
4. Co w Pana mniemaniu znaczy określenie „człowiek przedsiębiorczy“?

Uzupełniające źródła informacji dla nauczyciela:

<http://grupaazoty.com/pl/grupa/brand>

